

Argumenten tegen een permanent verbod op het afsteken van consumentenvuurwerk.

Nederland kent de mooie traditie van het afsteken van consumentenvuurwerk tijdens de jaarwisseling. Miljoenen mensen genieten daarvan, hetzij door het zelf aan te schaffen en af te steken, hetzij door te genieten van het siervuurwerk van de mensen in de buurt. Het is dan ook niet voor niets dat deze voor zovelen zo waardevolle traditie is opgenomen op de Inventaris van Nederlands Immaterieel Erfgoed.

De afgelopen jaren is de traditie voor de liefhebbers steeds verder beperkt: de wettelijke afsteektijden zijn gehalveerd in 2014, later werden in de loop der jaren diverse soorten vuurwerk verboden: eerst ging het om babyvuurpijlen en Romeinse kaarsen, toen het zwaardere type F3-consumentenvuurwerk en sinds 2020 zelf alle knalvuurwerk, vuurpijlen en single shots.

Ook werd de vuurpijlenstandaard verplicht gesteld.

Deze ingrepen hebben duidelijk geleid tot een gestaag dalende trend in het aantal behandelde slachtoffers in de ziekenhuizen en bij de huisartsen. Van meer dan 1000 vuurwerkgerelateerde bezoeken aan de SEH in 2007 tot minder dan 400 in 2019.

Het verbod op F3, knalvuurwerk, single shots en alle vuurpijlen ging pas in in 2020 en is dus nog niet eens zichtbaar in deze daling.

Toch klinkt er vanuit met name GroenLinks en de Partij voor de Dieren een constante roep voor een totaalverbod op het afsteken van consumentenvuurwerk.

Feitelijk is het afsteken van vuurwerk in Nederland altijd verboden (uitgezonderd categorie F1), maar maken we daarop 8 uren per jaar (31 december 18.00 tot 1 januari 02.00) een korte uitzondering op, tegenwoordig alléén nog geldend voor siervuurwerk.

Graag ga ik in op de argumenten voor een dergelijk verbod.

Ik stel mij steeds de vraag: “helpt het verbieden van consumentensiervuurwerk bij het oplossen van dit probleem?”

Argument 1. Mensen hebben weken lang last van harde knallen.

Het afsteken van vuurwerk is verboden behalve de genoemde 8 uren per jaar. Knalvuurwerk afsteken is altijd verboden. Het verbieden van siervuurwerk lost dit dus niet op, mensen die nu gedurende het jaar overlast veroorzaken met illegaal knalvuurwerk worden niet belemmerd door dit verbod op legaal siervuurwerk.

De indruk bestaat zelfs dat als er helemaal geen legale afsteekperiode meer is, het voor sommigen in de maatschappij aanleiding is om zomaar vuurwerk af te steken, met alle extra overlast van dien.

Bovendien kunnen jonge puberjongens die willen knallen niet meer in de legale handel terecht voor kanonslagen met een halve gram buskruit, waardoor het soms gekozen illegale alternatief voor hen betekent dat ze de beschikking krijgen over illegaal, zwaar en gevaarlijk knalvuurwerk.

Argument 2. Er ontstaat zoveel schade door vuurwerk.

Verreweg de meeste schade ontstaat door moedwillig vernielen van spullen met illegaal knalvuurwerk. Het legale siervuurwerk kan in feite niet of nauwelijks worden gebruikt om

zaken op te blazen. Ook hier geldt: de vernielzuchtige asociale zullen niet geraakt worden door een verbod op legaal siervuurwerk.

Overigens: in een normaal jaar zonder vuurwerkverbod bedraagt de schade ongeveer 15 miljoen, de BTW inkomsten zijn ongeveer gelijk (gerekend met een omzet van 77 miljoen zoals in 2019). De schade bij de jongste jaarwisseling was nauwelijks lager dan in een jaar zonder verbod, terwijl de BTW inkomsten 0 euro bedroegen. Puur economisch gezien is een vuurwerkverbod per saldo duurder dan geen verbod.

Argument 3. Er vallen zoveel gewonden. Uit de meest recente gegevens van VeiligheidNL (jaarwisseling 2021-2022) blijkt dat hetgeen nu volgens GroenLinks en de Partij voor de Dieren verboden zou moeten worden, namelijk F2 consumentenvuurwerk zoals cakes, compounds en fontein en slechts 7% van de letsels veroorzaakte. De letselschade door illegaal vuurwerk (24% en vooral de zwaardere letsels zoals amputaties waren afkomstig van dit illegale spul), carbid (12%), inmiddels verboden vuurpijlen en knalvuurwerk (14%) en zelfs F1 (22%) waren veel groter. Dit is opvallend, omdat juist dit type vuurwerk (cakes en compounds) rond middernacht massaal werden afgestoken, ondanks het geldende verbod. Juist deze veiligste soort vuurwerk verbieden is dus het paard achter de wagen spannen.

Argument 4. Als al het vuurwerk verboden is, is het beter te handhaven voor de politie. Het verbieden van F1 is vanwege Europese wetgeving niet mogelijk. Bovendien hebben we de afgelopen jaarwisseling gezien dat het geldende verbod totaal niet te handhaven was. Dit is ook logisch: zoals gezegd zijn er in Nederland zeer veel liefhebbers van het afsteken van vuurwerk. Ook is Nederland veel strenger dan de landen om ons heen. Met de open grenzen is het tegenhouden van consumenten- en helaas ook professioneel vuurwerk dus dweilen met de kraan open. De kans is groot dat mensen bij een (dreigend) verbod gedurende het jaar in het buitenland al een voorraadje gaan inslaan met als gevolg overal kleine 'particuliere opslagplaatsen' ipv de veilige opslag bij de plaatselijke fietsenmaker in de daarvoor bestemde bunker met sprinklerinstallatie.

Overigens sinds het zogenaamde 'coronagerelateerde' vuurwerkverbod van 2019 en 2020 is de hoeveelheid in beslag genomen illegaal vuurwerk exponentieel gestegen. Zou er een verband bestaan met het verbod? Het lijkt er sterk op.

Bovendien: hoe meer je verbiedt, hoe meer je hebt te handhaven, toch?

Nee, het verbieden van legaal siervuurwerk gaat het de politie en boa's niet gemakkelijker maken. In tegendeel.

Argument 5. Hulpverleners moeten worden beschermd.

Hulpverleners hebben het helaas vaak zwaar te verduren tijdens de jaarwisseling. Maar de aanname dat legaal siervuurwerk wordt gebruikt om hulpverleners aan te vallen klopt niet. Het gaat hier bijna altijd om gebruik van zwaar illegaal knalvuurwerk of inmiddels verboden consumentenvuurwerk zoals single shots en vuurpijlen. Vergeet ook bijvoorbeeld bierflessen en bakstenen niet. Denk ook eens aan de rol van alcohol en drugs in dit verband.

Een verbod op legaal siervuurwerk gaat het voor de hulpverleners echt niet veiliger maken.

Argument 6. Vuurwerk zorgt voor vervuiling van de lucht, bodem en water.

Inderdaad zorgt vuurwerk voor vervuiling. Metalen als koper en barium in het grondwater zijn voor slechts een zeer klein deel (rond 3%) toe te schrijven aan het consumentenvuurwerk. Vergelijk dat eens met de impact van varkensmest en de zware

industrie. Wel is met name de uitstoot van fijnstof (wat vervelend kan zijn voor mensen met longaandoeningen) een gevolg van vuurwerk, maar dit is slechts een hele korte piek rond de jaarwisseling. Wanneer het GroenLinks en de Partij voor de Dieren menens was om de fijnstofuitstoot echt aan te pakken, dan zou een algeheel verbod op hout stook en barbecues een stuk meer helpen dan het verbieden van de 8 uur per jaar dat het toegestaan is om siervuurwerk af te steken.

Argument 7. Vuurwerk zorgt voor uitstoot van broeikasgassen.

De uitstoot van kooldioxide door vuurwerk is te verwaarlozen. Het gaat vermoedelijk om nog geen 1% van de dagelijkse uitstoot in Nederland.

Argument 8. Een overheid die besluit tot een 'eenmalig' vuurwerkverbod vanwege corona, dit vervolgens toch weer herhaalt toont zich onbetrouwbaar. Maar nog erger is dit: steeds worden er nieuwe restricties opgelegd voor er überhaupt gekeken is of de vorige maatregelen effect hebben gesorteerd.

De pijlenstandaard is 1 jaar in gebruik geweest, het jaar erna werden vuurpijlen verboden. F3-vuurwerk, knalvuurwerk, vuurpijlen en single shots werden verboden, en voor we aan aantal jaarwisselingen hebben kunnen ervaren welk effect dit had, komt er mogelijk al een totaalverbod.

De mensen geloven het niet meer, een overheid die dit doordrukt is totaal onbetrouwbaar. Dit ondermijnt (het vertrouwen in) de democratie: mensen hebben door dat er een agenda doorheen gedrukt zonder naar de feiten te kijken. Deze mensen haken af, of gaan stemmen op extreme partijen, waardoor het politieke midden steeds verder wordt uitgehouden.

Argument 9. Naast het verbod komt flankerend beleid: gemeentelijke vuurwerkshows of droneshows.

Dit is volstrekt niet realistisch: er zijn meer dan 350 gemeenten in Nederland, terwijl de capaciteit vanwege een beperkt aantal pyrotechnici voltrekt ontoereikend is om in elke gemeente één, laat staan meerder shows te geven.

Het geven van een show in plattelandsgemeenten zal betekenen dat mensen soms zeer veel kilometers zullen moeten afleggen in de auto. Op een avond met veel alcohol. Hoeveel politie-inzet kost dat? Die je mist in de dorpen en de stadswijken. Wie betaalt de dure shows en bijbehorende maatregelen als er bezuinigd moet worden op bijv. de bibliotheek, de muziekvereniging of het jeugdbeleid?

Maar misschien nog wel het belangrijkste: liefhebbers van het zelf afsteken van vuurwerk zullen dit niet ervaren als alternatief. Die willen namelijk zelf bepalen wat ze kopen en het zelf in huiselijke kring aansteken, dat is nu juist de essentie van de traditie die door zovelen zo geliefd is.

Concluderend kan gesteld worden dat:

- Voor miljoenen mensen het afsteken of kijken naar siervuurwerk in de eigen straat onlosmakelijk verbonden is met het vieren van de jaarwisseling.
- Vuurwerkoverlast vooral bestaat uit zeer harde knallen, gedurende een lange periode in de aanloop naar de jaarwisseling. Dit is reeds verboden. Een verbod op siervuurwerk gaat dat niet oplossen.
- Vrijwel alle schade ontstaat door moedwillig vernielen van zaken met illegaal knalvuurwerk. Een verbod op siervuurwerk gaat dat niet oplossen.

- Het volgens GroenLinks en de Partij voor de Dieren via dit wetsvoorstel te verbieden F2 siervuurwerk met 7% zeer weinig letsels veroorzaakt. Een verbod op siervuurwerk is daarom disproportioneel.
- Zolang er vraag is in Nederland, en er aanbod is in de ons omringende landen, een verbod op consumentenvuurwerk niks bijdraagt aan het oplossen van de problemen.
- De milieuschade en klimaatschade beperkt tot verwaarloosbaar is, een verbod op siervuurwerk is daarom disproportioneel.
- De overheid onbetrouwbaar is omdat telkens verdere beperkingen worden opgelegd, voor er gekeken is wat de vorige maatregelen hebben opgeleverd. Dit ondermijnt het vertrouwen in de democratie.
- Een centrale vuurwerkshow kost veel geld, is slechts op een beperkt aantal plaatsten mogelijk en gaat er niet voor zorgen dat liefhebbers minder of geen vuurwerk meer zelf gaan afsteken.

Ergo: zet in op het handhaven van de bestaande wetgeving. Laat de liefhebber (en de ondernemers) die zich bezig houden met legaal siervuurwerk met rust. Bedenk: de meeste mensen deugen, ook de modale Nederlander die waarde hecht aan een jaarwisseling met wat zelf afgestoken legaal siervuurwerk!